
Joc de miralls: guia per a l'avaluació

PID_00267108

Quelic Berga Carreras

Temps mínim de dedicació recomanat: 2 hores

Quelic Berga Carreras

L'encàrrec i la creació d'aquest recurs d'aprenentatge UOC han estat coordinats pel professor: Quelic Berga Carreras (2019)

Primera edició: setembre 2019
Autoria: Quelic Berga Carreras
Llicència CC BY-NC-ND d'aquesta edició, FUOC, 2019
Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona
Realització editorial: FUOC

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Introducció.....	5
1. Un joc de miralls.....	7
2. Què és l'avaluació?.....	11
2.1. Tipus d'avaluacions	11
3. Aspectes per a l'avaluació.....	13
4. Reflexions sobre l'avaluació.....	18
4.1. La importància de l'autoavaluació	18
4.1.1. Consells per a l'autoavaluació	18
4.2. Què aporta la coavaluació?	19
4.3. A l'hora d'avaluar, què és més important: avaluar el procés o el resultat?	20
4.4. L'avaluació com a mètode de treball	21

Introducció

En aquest material es descriu el procés d'avaluació i els processos d'autoavaluació i coavaluació. L'objectiu d'aquests materials és servir com a reflexió i guia per a desenvolupar un esperit crític i proactiu a l'hora d'utilitzar les diverses metodologies per a avaluar l'aprenentatge personal i conjunt.

Per començar, us plantegem un text d'opinió que ens permet pensar en les avaluacions des d'una perspectiva més àmplia i humanitzada. En el segon capítol, en canvi, es descriuen de forma més sistematitzada les tipologies d'avaluacions, les eines per a avaluar i algunes recomanacions per tal de fer-ne un bon ús. Per acabar, presentem una sèrie de consells i reflexions respecte al tema.

Aquest text utilitza la forma neutra del català per a referir-se als dos sexes. L'autor del text no considera en cap cas que els casos genèrics en masculí utilitzats siguin propis i/o exclusius del gènere masculí.

1. Un joc de miralls

Figura 1. El nen és el pare de l'home

Font: Marta Sureda

Podem pensar en un procés d'avaluació com si es tractés d'un mirall, és a dir, una eina per a veure'ns des de fora. La metàfora del mirall ens ajudarà a reflexionar sobre certs aspectes de les avaluacions que a vegades no es fan explícits, però que són latents i rellevants.

El mirall ens dona el reflex d'un mateix. I ja sabem que mirar-se al mirall a vegades no és fàcil, especialment en moments en què un no està segur de si mateix. Aquesta visió, que es genera per un principi de reflexió, ens projecta una imatge de nosaltres mateixos i ens permet «veure'ns des de fora». El fet de poder observar-nos amb certa perspectiva ens ajuda a corregir i retocar certs aspectes i també a situar-nos amb relació al que som o estem fent.

Per exemple, a les escoles de dansa és comú utilitzar els miralls com a eina per a supervisar constantment l'execució de certs exercicis.

Com ja deveu haver fet alguna vegada, és molt habitual posar-se davant d'un mirall abans d'anar a una festa, preparar-se per a una entrevista important o dir quelcom rellevant a algú del nostre entorn. Ho fem quan necessitem prendre autoconsciència i alhora per analitzar si hi ha coses que podem millorar. En la meva experiència personal com a pedagog, al llarg dels anys m'he adonat que una de les claus per a ajudar l'aprenent a adquirir certes competències gira més entorn de facilitar-li bons miralls, que no pas de corregir els errors que comet,

jutjar-lo o donar-li els coneixements adequats. Facilitar l'autoconsciència i la capacitat d'anàlisi crítica d'allò que fem és sovint una de les millors maneres de fer un seguiment personalitzat i ajudar a desplegar el potencial de cadascú.

Al llarg de la tradició acadèmica s'ha treballat molt per homologar, regular i estandarditzar els processos d'aprenentatge, amb les memòries, els plans docents, les agències de qualitat, etc. Tots aquests avenços han ajudat a garantir un rigor, però a vegades han desplaçat tant la responsabilitat de l'aprenent cap a la institució que han acabat anant en detriment de l'essència del procés d'aprenentatge: transmetre coneixement i fomentar l'esperit crític per tal de fer autosuficients els aprenents.

Des del meu punt de vista, si parlem d'avaluacions hem de començar per revalorar la importància de la mirada pròpia, del mirall; és a dir, hem d'entrenar i valorar la mirada de l'aprenent cap a si mateix i els seus iguals. Cal fer-ho per alimentar l'esperit crític, saber valorar els punts forts i febles i fer raonaments elaborats i contextualitzats que ens permetin debatre. Si no ens observem amb cert esperit crític a nosaltres mateixos en el procés de fer, no serem capaços de corregir, afinar o reforçar els aspectes que ho requereixin.

Una de les característiques principals d'una autoavaluació és la subjectivitat de qui emet el judici. Aquesta subjectivitat és de gran valor quan s'articula amb rigor, ja que ens permet tenir el màxim d'informació del procés des d'un punt de vista íntim. Si l'autoavaluació és sincera i honesta, ens dona informació molt important sobre les dificultats, les potencialitats i les competències adquirides i pendents d'adquirir i millorar. No es tracta d'emetre una simple opinió personal, sinó d'analitzar la pròpia tasca amb cert rigor. Perquè sigui així, és important tenir les eines i les competències adequades abans de començar a fer una autoavaluació.

Així doncs, l'objectiu d'aquests materials és capacitar i transferir les competències apropiades per tal de poder autoavaluar-se. Per aconseguir-ho proposem un recorregut que va des de la reflexió, la descripció d'eines i la mostra d'exemples fins a la posada en pràctica d'aquests coneixements amb propostes d'exercicis per a l'autoavaluació. En els apartats següents s'explica quines eines i metodologies són les més apropiades per a fer una autoavaluació de rigor.

Aquests materials també descriuen els processos d'avaluació jeràrquics i les coavaluacions. En aquests casos, qui fa de mirall no som nosaltres mateixos, sinó que utilitzem la mirada externa. Aquests tipus d'avaluacions es consideren més rigoroses perquè qui avalua aparentment no ens vol beneficiar ni perjudicar, sinó emetre un judici neutre. Cal tenir en compte que és inevitable (per sort!) que qualsevol avaluació sigui una valoració emesa des d'un subjecte, grup o institució que, d'una manera o altra, sempre és parcial. Així doncs, davant de la il·lusió de trobar algú o alguna cosa que ens pugui avaluar de forma perfecta, neutra i universal, hem d'entendre que qualsevol procés d'avaluació és una negociació amb la societat i la realitat que ens envolta, que té el seu

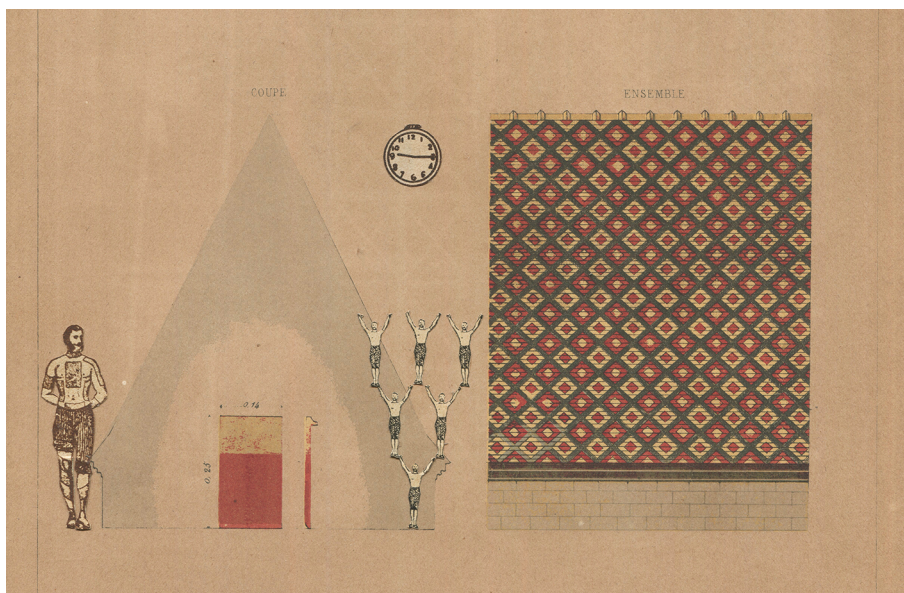
posicionament i que valora segons uns paràmetres que no són ni perfectes, ni neutres ni universals. De totes maneres, queda lluny de la intenció d'aquest text desmuntar el mite de l'avaluació, ans al contrari.

Un dels objectius és descriure els diversos procediments d'avaluació que podem utilitzar per a ponderar-ne l'ús, les funcions, l'interès i els perills en cada cas. D'altra banda, es busca posar en valor la responsabilitat de l'aprenent mateix i la capacitat de ser crític amb una avaluació, de saber com autoavaluar-se i com coavaluar-se entre iguals.

Cal tenir en compte que cada activitat o competència té maneres de ser avaluades que poden ser millors o pitjors. Per exemple, hi ha fitxes d'autocorrecció que són ideals per a exàmens tipus test, però que no tindrien sentit en l'avaluació d'un text d'opinió o d'un treball de recerca. És interessant analitzar quins són els millors mètodes per a cada cas, fins i tot considerar en quins casos pot ser adequat utilitzar diversos models i mètodes d'avaluació que es poden complementar per tal de tenir una avaluació quantitativa, qualitativa i, inclús, des de diversos punts de vista.

Per exemple, en la realització d'un projecte de disseny gràfic, considereu que seria útil tenir l'opinió i la valoració dels companys de l'aula? Seria apropiat que aquesta posada en comú comencés amb una presentació crítica del projecte, on l'autor expliqués els punts forts i dèbils de la tasca que ha dut a terme? De ben segur, sumar-hi la valoració de l'equip docent, expert en la matèria, complementaria molt bé tota la informació que es pot recollir per millorar el procés de creació, i inclús per millorar el procés d'aprenentatge.

Figura 2. Múltiples

Font: Marta Sureda

És curiós que la paraula *reflexió*, que serveix per a referir-se al fenomen provocat pels miralls, serveixi també per a referir-se a un pensament profund, treballat i a vegades desenvolupat *a posteriori* sobre un tema en concret. S'acostuma a reflexionar de manera individual, però compartir les reflexions és una manera de donar retorn respecte d'una tasca. Tot i que moltes avaluacions siguin quantitatives i serveixin per a classificar la qualitat de forma numèrica, les re-

flexions, que són avaluacions qualitatives, ens poden donar molta més informació de com millorar en el nostre procés, i fins i tot ens descarreguen de l'obsessió de comparar-nos de forma competitiva.

2. Què és l'avaluació?

L'avaluació és un procés que serveix per a definir el valor quantitatiu i/o qualitatiu d'una pràctica específica. Normalment es basa en l'assoliment en major o menor grau dels objectius preestablerts per a una activitat o tasca i es fa servir per a certificar l'adquisició de competències.

En els entorns acadèmics, és un dels mètodes més comuns per a validar la superació d'un procés d'aprenentatge associat a una matèria i a uns objectius. Per tal de fer-ho, l'aprenent ha de mostrar les competències adquirides mitjançant presentacions orals o escrites, juntament amb aquelles evidències que permetin qualificar-les o quantificar-les.

En la majoria dels casos, una avaluació es presenta com la valoració d'un professional homologat per tal d'emetre un judici sobre la correcta execució de la matèria i que pot acreditar-ne oficialment l'assoliment. Alhora, és una forma útil de donar retorn, a vegades en forma quantitativa amb una nota numèrica, d'altres en forma de comentari qualitatiu, o bé d'ambdues maneres. Aquest procés serveix per a orientar i ajudar l'aprenent a saber fins a quin nivell i de quina manera ha assolit els objectius.

Tot i que l'avaluació és percebuda com una eina de judici que exerceix certa pressió sobre l'aprenent, si es fa amb un retorn personalitzat de l'aprenentatge és converteix en una eina que l'ajuda a millorar, atès que permet analitzar-ne els punts forts i dèbils i pensar estratègies de millora per a les tasques següents.

Si bé les avaluacions solen tancar un procés d'aprenentatge, és altament recomanat aconseguir un monitoratge al llarg del procés i mantenir una avaluació contínua que permeti en certs moments corregir i millorar el procés durant l'execució.

2.1. Tipus d'avaluacions

L'avaluació més comuna és la que estableix un rol jeràrquic en el qual una persona acreditada degudament emet un informe que qualifica l'aptitud d'un aprenent amb relació a una sèrie de competències i objectius.

No obstant això, també existeixen altres formes i sistemes d'avaluació, com la coavaluació i l'autoavaluació.

D'una banda, la coavaluació resulta de la valoració entre iguals, ja siguin membres del grup de treball, companys externs o persones d'altres grups, però que estan dins del mateix rang. En aquests casos, les dinàmiques de poder no són tan jeràrquiques. El fet que els aprenents s'hagin de valorar els uns als altres permet una mirada més propera i una coneixença més directa de les dificultats i facilitats que té l'altre. Els comentaris o el retorn poden ser molt més pràctics i empàtics. Ara bé, el perill de la coavaluació és que cada membre té un posicionament específic i actiu en el desenvolupament de l'activitat, i pot acabar avaluant els altres basant-se excessivament en el treball propi i no en les pautes d'avaluació. Existeixen certs instruments i eines que ens poden ajudar a evitar aquests desviaments. En els models de coavaluació a vegades s'involucren diversos avaluadors per tal de poder fer una mitjana i ponderar el judici de valor.

D'altra banda, en l'autoavaluació és l'aprenent mateix qui elabora un informe i un judici per qualificar i/o quantificar el procés d'aprenentatge i els resultats. Per fer-ho és important que se segueixin les pautes acordades i es facin servir els instruments adequats.

En les pàgines següents es presenten diverses eines, mètodes o exemples que us seran útils a l'hora de dur a terme una avaluació.

3. Aspectes per a l'avaluació

En el procés d'avaluar cal tenir en consideració una sèrie d'aspectes. Hem de poder contestar a la pregunta següent: què s'avalua? Això se sol descriure en el pla docent o en els enunciats de les activitats per realitzar. Dins d'aquests documents és important que es parli dels objectius, dels resultats i de les competències, ja que aquesta descripció ens dona informació explícita del que es vol avaluar.

D'altra banda, és molt interessant poder tenir criteris compartits d'avaluació, sovint mitjançant rúbriques d'avaluació. També és molt apropiat tenir accés a tot allò que pot mostrar o documentar el procés d'aprenentatge per tal d'avaluar-lo en el seu conjunt. Aquests recursos es poden presentar en llibretes de registre, diaris d'evidències, memòries o dossiers de projecte.

Seguidament es descriuen amb més detall tots aquests elements.

1) Pla docent

En els estudis reglats, normalment les assignatures o activitats van acompanyades d'un pla docent en el qual es descriu la matèria, i sovint també s'hi descriu el model d'avaluació, les competències i els objectius principals que es volen assolir. Aquest document, que normalment està disponible abans de l'inici de l'assignatura, ens permet preveure la càrrega que comporta i també entendre quines competències s'hi adquireixen i quins continguts s'hi treballen.

2) Competències i resultats d'aprenentatge

Abans de poder avaluar una activitat hem de saber quin és l'objectiu i les competències que es volen posar en pràctica. Moltes activitats docents impliquen múltiples habilitats, però en cada cas es decideix quines parts s'avaluen. Per exemple, hi ha treballs que avaluen únicament la recerca, mentre que d'altres també tenen en consideració l'expressió oral, l'esperit crític o la presentació del document. A continuació, trobem un exemple de competències associades a una activitat:

Competència	Resultat d'aprenentatge
CE12 - Integrar el pensament computacional en el disseny mitjançant l'algorísmica i els llenguatges de programació.	<p>Conceptualitzar de forma adequada un disseny que incorpori els principis de la computacionalitat.</p> <p>Crear un programa amb codi propi i també reutilitzant codi d'altres i citant-ne les fonts.</p> <p>Afegir comentaris dins del codi creat.</p>

Les competències de cada activitat ens descriuen el que s'ha d'aprendre d'una forma una mica més genèrica, i els resultats d'aprenentatge especifiquen d'una manera molt més concreta el que s'espera avaluar.

3) Les rúbriques

Per poder avaluar bé un seguit d'habilitats i competències cal crear una taula que permeti classificar els nivells d'assoliment amb una puntuació quantitativa. Aquesta taula, que relaciona el grau d'assoliment i la qualitat d'assoliment amb la puntuació, és anomenada rúbrica d'avaluació. No sempre es té accés a les rúbriques, i no es fan servir de forma sistematitzada, però són una eina molt apropiada per a fer una valoració qualitativa i quantitativa de rigor.

Descripció de la tasca	Crear un programa amb codi propi i també reutilitzant codi d'altres citant-ne les fonts				
Nivell i qualitat d'assoliment	El programa no és propi i no s'han citat les fonts, o bé el programa és propi però no està ben estructurat i no es pot executar.	El programa conté poques parts pròpies, no s'executa i no segueix una estructura clara.	El programa conté la major part del codi de tercers, i no sempre es citen adequadament. El programa es pot executar.	Gran part del codi és propi. S'utilitza codi de tercers sense que impliqui una millora conceptual o una optimització del procés.	El codi és majoritàriament propi, els fragments de codi de tercers aporten un valor afegit a la proposta i estan ben citats. L'estructura del conjunt està ben articulada i l'execució és eficaç.
Retorn qualitatiu genèric	Cal aportar codi propi en la creació d'aquest exercici i, en cas d'utilitzar fonts externes, cal citar-les de forma apropiada. Si no s'han citat bé les fonts i els drets d'ús, es considera plagiat. El resultat ha de ser executable. En cas de dificultats per fer executable el codi, cal demanar ajuda o repassar els apunts i tutorials facilitats.	Cal planificar bé el funcionament del programa, definint de forma coherent les variables, les funcions i els processos. En cas d'utilitzar codi de tercers, és imprescindible citar bé les fonts i els drets d'autor per evitar el plagiat. En cas de dificultats per fer executable el codi, cal demanar ajuda o repassar els apunts i tutorials facilitats.	Bons resultats en el procés d'aprenentatge. Cal seguir desenvolupant més codi, i utilitzar codi de tercers només en els casos en què comporti una millora per al programa. En cas d'utilitzar codi de tercers, és imprescindible citar bé les fonts i els drets d'autor per evitar el plagiat. L'execució és correcta.	Molt bon resultat. Es demostra un control notable dels llenguatges de programació. El codi està ben estructurat i funciona correctament. En els casos en què calgui utilitzar codi de tercers, cal tenir clar el perquè i justificar-ne l'ús, sovint per tal de millorar el resultat.	Excel·lent treball de programació, bona estructura i bon ús del codi de tercers. Conceptualment brillant i formalment ben resolt. S'utilitzen bones fonts i es citen bé.
Puntuació	entre 0 i 19	entre 20 i 39	entre 40 i 59	entre 60 i 79	entre 80 i 100

La rúbrica és una eina que ens permet donar una resposta sistemàtica a l'estudiant. També la podem utilitzar de forma orientativa i adaptar el missatge segons cada cas. Així doncs, hi pot haver un retorn genèric de la rúbrica o un de més específic mitjançant un comentari personalitzat o una adaptació del text recomanat per la rúbrica.

A més de servir per a establir un sistema de rigor i objectivitat a l'hora d'avaluar, la rúbrica és especialment útil quan es tracta d'una avaluació entre iguals o d'una autoavaluació. Dona criteris per saber en quines parts fixar-se i com valorar allò presentat.

Finalment, en alguns casos les rúbriques són públiques o accessibles per als estudiants abans de realitzar les tasques. Al contrari del que podria semblar, facilitar la rúbrica millora notablement el rendiment i la qualitat dels treballs o les activitats realitzades. Permet de forma clara comunicar als estudiants quins són els objectius de l'activitat i quines són les formes més apropiades d'operar, però també els resultats que poden ser contraproductius o conflictius a l'hora de treballar. Una rúbrica subministrada abans de l'exercici facilita a l'aprenent entendre el que ha d'aconseguir i, d'aquesta manera, pot concentrar la seva energia a realitzar l'activitat de la manera més eficaç possible.

4) Exàmens

Són proves dissenyades per validar els coneixements adquirits al llarg d'una tasca o temporada d'aprenentatge. Posen el punt d'atenció en la demostració de les competències adquirides en una data determinada i durant un temps específic, normalment entre una i dues hores. Gràcies al fet que impliquen dates concretes que es prenen com un repte, els exàmens obliguen a l'aprenent a fer un esforç i un exercici de concentració per poder obtenir bons resultats.

Els exàmens solen ser proves individuals i en alguns casos permeten utilitzar recursos externs, com ara diccionaris, calculadores o inclús accés a internet. És un dels mètodes més acceptats i més comuns en l'àmbit escolar i universitari.

5) Fitxes per a l'autocorrecció

En alguns casos, l'avaluació d'un exercici es pot automatitzar per donar una puntuació quantitativa. El cas més comú seria un examen tipus test. Aquest tipus d'exàmens permeten, mitjançant un document de respostes correctes, l'autocorrecció per mitjà de fitxes. Comparant els resultats propis amb una fitxa de solucions podem determinar la quantitat de respostes correctes i, per tant, puntuar la prova sense la intervenció de tercers.

6) Llibreta de registre

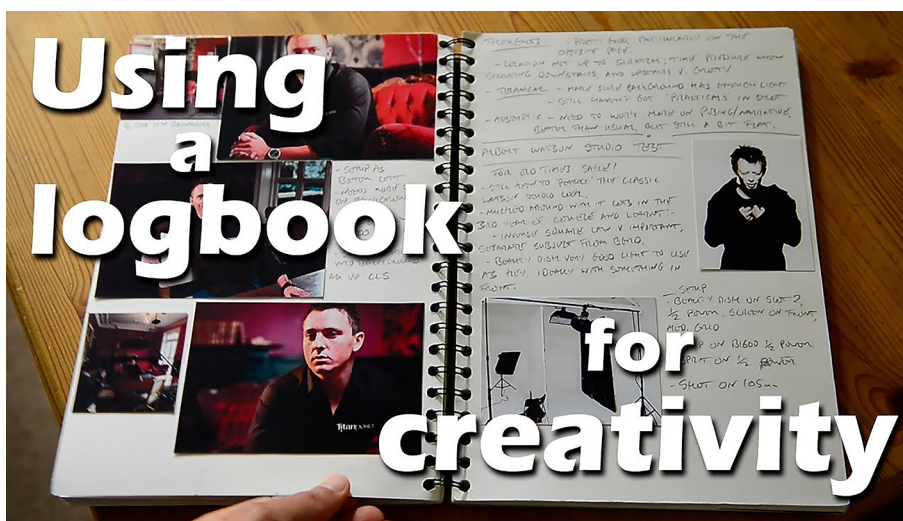
Moltes disciplines utilitzen aquesta eina senzilla però potent. En els casos de treball de camp (en antropologia o en ciències socials, per exemple), sovint l'observador utilitza una llibreta o quelcom similar per anar registrant dades. En alguns casos, simplement es tracta de fer una taula amb certes columnes i anar afegint-hi files, mentre que en altres casos pot tractar-se de fitxes on es van posant cada cop més dades. A nivell d'avaluació, aquest recull de dades serveix també per a mesurar la precisió, perseverança i eficàcia de les tasques realitzades. O sigui, ens permet veure amb perspectiva la feina feta i les dades recol·lectades d'una forma sistemàtica.

En altres casos, menys comuns, aquest registre es pot centrar en el procés d'aprenentatge i contenir en el recull de dades les hores dedicades, les tasques realitzades i l'evolució del procés. D'aquesta manera, es converteix en una eina de gran valor per a poder traçar i avaluar el procés d'aprenentatge.

7) Diari d'evidències o llibreta de procés

En àmbits més creatius o lliures, se sol fer servir una eina similar, però utilitzada conceptualment d'una altra forma. Aquí, més que el rigor de la recollida de dades, es tracta de relacionar amb idees rellevants tot un recull de documents, idees i qualsevol tipus d'evidència que va servir per al procés d'ideació i desenvolupament d'una tasca.

Figura 3

Enllaç recomanat

Podeu consultar aquest vídeo en anglès sobre com estructurar una bona llibreta de procés (*logbook*, en anglès) a <https://www.youtube.com/watch?v=Otl83IIWUE4>.

Poden ser objectes d'un diari d'evidències les entrades d'una obra de teatre, un esquema realitzat en el tovalló d'un bar, una captura de pantalla d'una conversa amb un company de treball, la descripció d'un somni que ens ha inspirat i, en definitiva, qualsevol evidència del camí realitzat sense haver de justificar-ne de forma molt rigorosa la importància. Aquesta aparent falta de rigor és deguda al fet que en un registre d'evidències es van recollint totes les idees que es van treballant al llarg del procés. Per exemple, tots els errors o les activitats que al final no han contribuït al resultat final també es recullen per evidenciar les diverses exploracions realitzades, encara que finalment no hagin sigut aprofitades. El diari d'evidències no es fa un cop s'acaba l'acció, sinó que és un lloc on es va centralitzant tota la documentació de forma més o menys endreçada durant el procés de treball.

En els diaris d'evidències és habitual trobar esquemes, esborranys, mapes mentals, objectes adjunts, fragments de text lliures, etc.; en definitiva, qualsevol material que ens pugui ajudar a recordar el procés, que evidencii la presa d'una decisió o simplement que avaluï el camí recorregut.

8) Memòria o dossier de projecte

La memòria d'una activitat, ja sigui un projecte complex o un breu exercici, serveix per a posar en valor el procés de creació d'aquesta activitat o treball. Evidencia la feina que s'ha fet per aconseguir un resultat i facilita la tasca d'avaluar el conjunt del procés i no només el resultat final.

Normalment, una memòria conté informació extensa de tot el procés de conceptualització, producció i formalització. És comú que contingui els esbossos o les idees inicials que s'han acabat descartant i una justificació de per què s'ha optat per una solució i no per les altres. També sol incloure documentació relativa a la producció, com ara pressupostos, calendaris de treball, descripció de l'equip amb qui s'ha realitzat el projecte i, finalment, una descripció detallada i documentada dels resultats obtinguts.

4. Reflexions sobre l'avaluació

4.1. La importància de l'autoavaluació

Com s'ha descrit al llarg d'aquest material, hi ha diverses formes d'avaluar i diverses eines per a fer-ho. També s'ha defensat que hi ha mètodes més vàlids per a un tipus d'aprenentatge o un altre. Si parlem d'autoavaluació, cal que entenguem l'interès d'aquesta metodologia segons el tipus d'activitat o competències que s'estiguin analitzant.

Un bon procés d'autoavaluació hauria d'utilitzar de forma explícita una rúbrica per tal de tenir clar allò que s'ha d'avaluar, però també hauria d'habilitar espai per als comentaris oberts, on l'aprenent pugui desplegar les seves reflexions més personals sobre el procés d'aprenentatge. En el procés de descriure l'aprenentatge realitzat des d'una perspectiva personal i íntima, és probable que es prengui autoconsciència i alhora que es facin evidents les mancances i fortaleses. Aquest reconeixement propi és clau per a ser capaços de créixer de forma robusta.

Especialment en les tasques més humanístiques, crítiques, creatives, d'opinió i de creació, és especialment interessant desplegar una mirada crítica cap a un mateix. Quan parlem de mirada crítica no volem dir exigent, sinó ben situada i honesta. Sovint fem servir la paraula *crític* amb una connotació negativa, però en el fons, en contextos acadèmics, vol dir que es tracta de quelcom fonamentat i que reconeix que tota mirada i anàlisi parteixen d'un punt de vista. D'aquí reben el nom els crítics d'art, que ens il·lustren amb el seu coneixement sense pretendre tenir l'única visió de l'obra, sinó una visió analítica i fonamentada.

L'autoavaluació o autocrítica és segurament l'eina més important per a navegar de manera profitosa i segura en aquest tipus de trajectes més humanístics. Només nosaltres sabem cap on anem, o fins i tot si estem sincerament perduts o si en el fons estem descobrint nous camins que ens enriqueixen.

Difícilment serem bons aprenents si, a més d'estudiar i fer allò que cal fer per treure bona nota, no despleguem les nostres capacitats d'autoaprenentatge, analitzem els nostres passos i els sabem avaluar.

4.1.1. Consells per a l'autoavaluació

A continuació, us donem alguns consells per a plantejar bé un model d'autoavaluació, extrets dels materials de la Montserrat Moliner sobre les avaluacions en projectes artístics del grau d'Arts de la UOC:

Abans de començar:

- Ja que es tracta d'un exercici d'autoreflexió, és important dedicar-hi temps suficient (aproximadament uns 45-50 minuts) i evitar possibles interrupcions.
- Familiaritzar-se amb la rúbrica d'avaluació i els diferents aspectes que es valoraran, llegir-los i treballar-los amb atenció.
- Repassar mentalment tot el que ha passat al llarg de l'activitat que es vol avaluar. Repassar, si existeixen, els llibres de registre, els diaris d'evidències o la memòria.

Durant l'autoavaluació:

- Pensar exemples i evidències conductuals, tant pel que fa als punts forts com a les àrees de millora, per poder fer una valoració objectiva i raonada.
- Tractar de forma separada tots i cadascun dels aspectes inclosos en la nostra autoavaluació.
- Evitar comparar-nos amb altres col·laboradors, ja que podem tenir característiques i personalitats diferents, sense que això sigui millor o pitjor.

Un cop acabada la tasca d'autoavaluació:

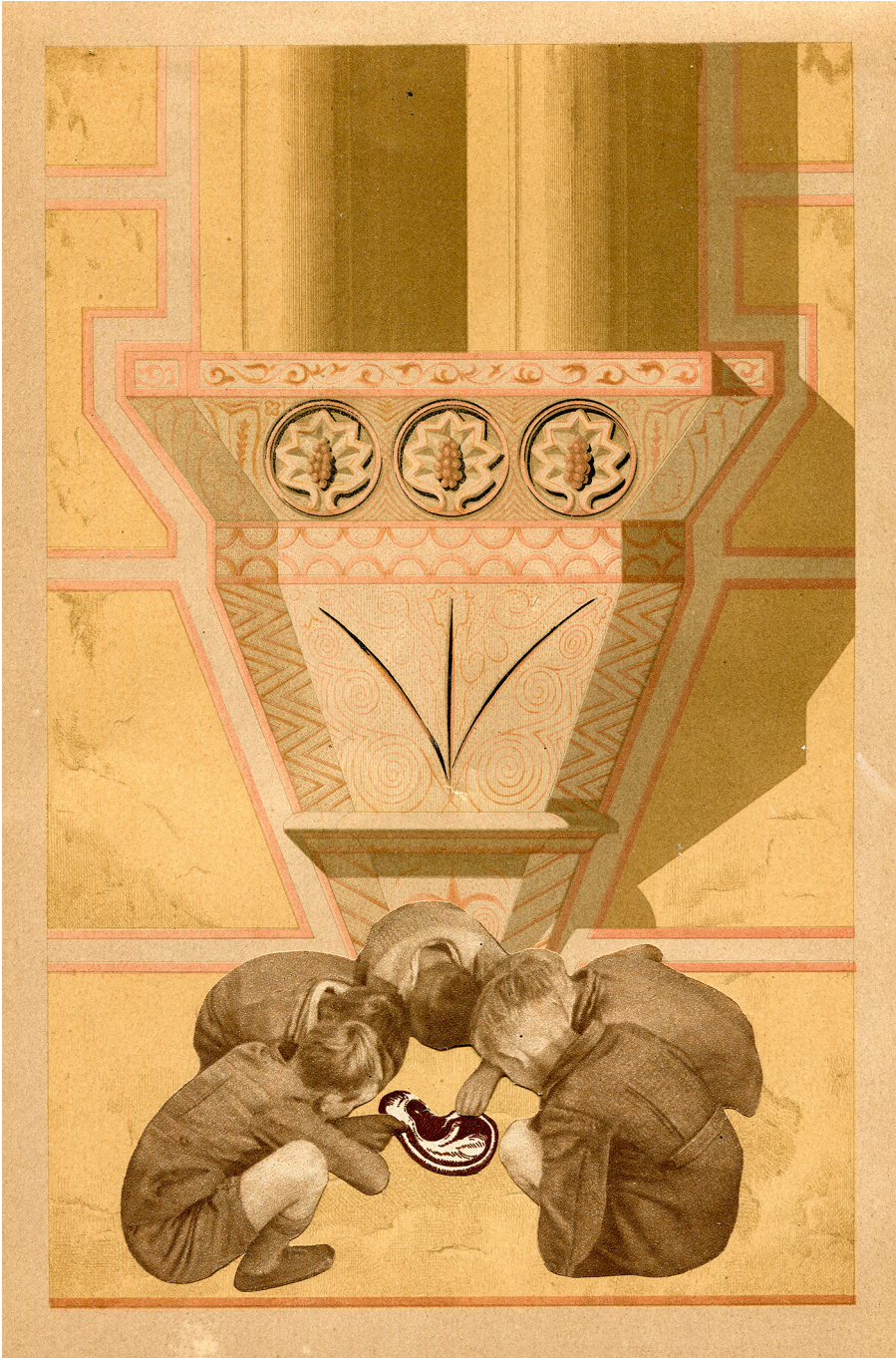
- Observar el treball dels altres companys i contemplar els nostres resultats en relació amb el grup. Un cop fet això, revisar l'avaluació contrastant-la amb la nostra percepció de la qualitat dels altres i la pròpia.

4.2. Què aporta la coavaluació?

Una altra manera molt constructiva de rebre retorn del procés d'aprenentatge és mitjançant la correcció entre iguals. Els avantatges d'aquest mètode són múltiples:

- Ens aporta una visió d'una persona que està treballant al nostre nivell i ens pot donar consells, opinions i fer anàlisis molt interessants des d'una perspectiva propera.
- El fet d'escoltar diverses veus en lloc d'una sola opinió, en el cas d'una coavaluació de diverses persones, ens permet veure les diverses preocupacions, sensibilitats i, en definitiva, punts de vista entorn de la nostra activitat. Si sabem valorar això com un punt fort i aconseguim sumar les opinions, probablement tindrem una mirada més rica del nostre treball.
- Avaluar altres persones ens ajuda a desenvolupar una mirada crítica i a revalorar o relativitzar la percepció que tinguem del nostre procés de treball.

Figura 4. Cadàver exquisit

Font: Marta Sureda

4.3. A l'hora d'avaluar, què és més important: avaluar el procés o el resultat?

Tot i que molt sovint creiem que el resultat és el més important, cada procés d'aprenentatge pot tenir resultats molt similars i, en canvi, mètodes molt diferents. És evident que cada aprenent parteix d'un punt diferent i tenir això en compte, a part de ser una pràctica molt més integradora i inclusiva, ens permet ser més rigorosos i exhaustius a l'hora de considerar l'aprenentatge adquirit.

Sigui com sigui, cap de les dues respostes és l'absoluta. Probablement, per poder avaluar l'aprenentatge adquirit és important sospesar tant els resultats com el procés d'aprenentatge i les condicions de partida de l'aprenent.

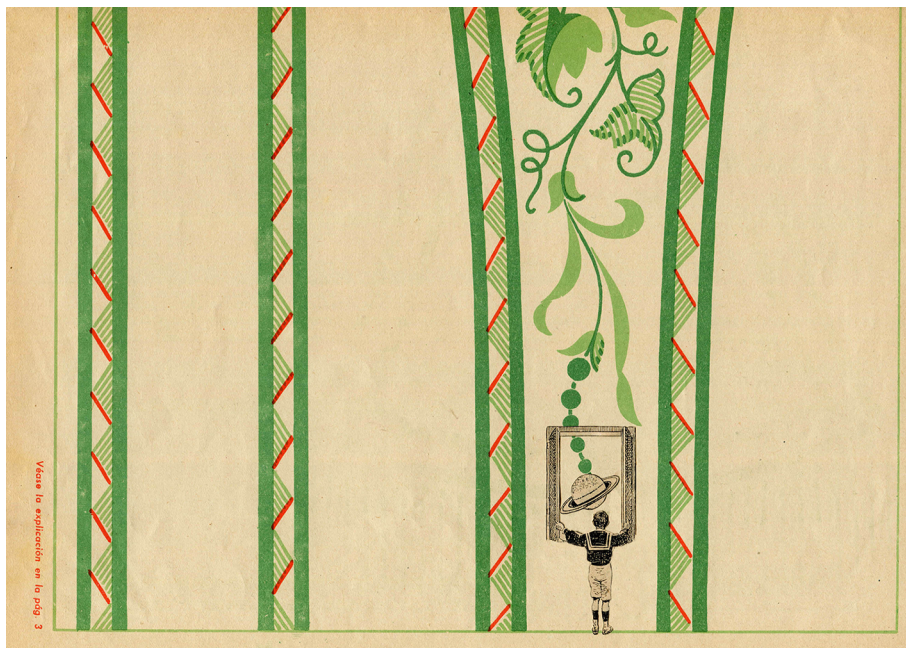
4.4. L'avaluació com a mètode de treball

Per a gent poc acostumada a l'autogestió del procés propi, l'autoavaluació pot semblar una oportunitat per a «regalar-se» una nota o intentar «colar un gol». A la llarga, es tracta d'un fals favor. L'objectiu de l'autoavaluació no és ser els primers o guanyar alguna cosa per art de màgia, sinó enriquir-se, millorar i créixer. L'avaluació d'un procés consisteix a saber utilitzar l'esperit crític.

Entendre l'avaluació com a part del procés d'aprenentatge i com un aspecte important de les tasques per realitzar és crucial per a anar madurant com a aprenent. Tot i que el professorat o les institucions ens ajuden a avaluar i a certificar l'adquisició de les competències, és una oportunitat per a l'aprenent de poder recollir aquest retorn de forma rica i crítica, i responsabilitzar-se del seu propi procés d'aprenentatge.

En la meva experiència com a docent he anat veient que els millors són aquells que al llarg de la vida aprenen a aprendre.

Figura 5. Tècnica

Font: Marta Sureda

